

Kiváló Vállalat a KSZV

A Könnyűipari Minisztériumban a textilipari vállalatok igazgatói értekezletén bejelentették, hogy a Szege-di Kenderfonó és Szövőipari Vállalat elnyerte a Kiváló Vállalat címet. A vállalat kedvezőtlen körülmények, létszám- és esetenkénti anyagihiány ellenére, sikeresen teljesítette 1971-es gazdasági tervét. Javult a hatékonyság, 76 millió forint helyett összesen 78,2 millió forint nyereséget ért el. Mind bel-, mind pedig külföldi áruszállítási kötelezettségének is eleget tett, minőségi reklamáció nem volt.

A nagyvállalat keretében tartozó négy gyáregység kitűnő termelési és gazdasági eredményeivel egyaránt kiérdemelte az Előzetes címet. Méltók az elnyert kitüntető címekhez a vállalat és a gyárak első negyedévi eredményei is, a gazdálkodás jobb az előző évinél.

Hormonhatású anyagok a mezőgazdaságban

Egyre inkább betörnek a mezőgazdaságba a hormonhatású szerek, azok az anyagok, amelyek a természetes hormon szerkezetét és hatását másolták le.

A hormonhatású szerek legújabb alkalmazási területeinek ígérkezik a rovarirtás. A szakemberek véleménye szerint a jövőben ezzel az ártalmatlan anyaggal helyettesíthetik majd a gyorsan, illetve lassan ható mérgeket, amelyeket jelenleg alkalmaznak. A kutatások először 15 évvel ezelőtt kezdték meg a rovaroknak azon speciális hormonjait, amelyek minden más élőlényben találhatók a különbözőnek. A vedlési hormont Svájcban, a juvenil hormont pedig az Amerikai Egyesült Államokban és Csehszlovákiában szintetizálták először a kutatók. A juvenil hormonnal a Növényvédelmi Kutató Intézet már néhány éve megtette a kísérleteket, mint tapasztalták ez

az anyag — ha túl adagolják — megakadályozza a lárvák bábozódását, és ettől a ritmuszavartól elpusztul az állat.

Legújabbban a vedlési hormonnal kezdtek nagyszabású kutatásokat a Növényvédelmi Kutató Intézetnél. Olyan vegyületet keresnek, amelyek megakadályozzák a hormontermelést. A szakemberek megállapították, ezek hasonlóan azokhoz a szteroid vegyületekhez, amelyekkel a koleszterin lerakódása csökkenthető az érfalra. Ez a megállapítás új utat nyitott a növényvédelmi kutatások előtt. Első lépésként megvizsgálták tíz-tizenkét állatfajon a jelenleg forgalomban levő érszűkítő-gyógyszereket, és amennyiben azt tapasztalták, hogy ez az anyag megakadályozza a hormontermelést rovarokban, úgy a gyógyszerekből növényvédő szert készíthetnek majd.

Gyermekebalesetek

A hétéves kislányt az árokponton találták meg. „Epileptikus roham” — mondta valaki. Mentőt hívtak. A mentősök azonnal megéreztek az alkoholszagot...

Másnapra tért magához a fiúcska.

Nem volt otthon apuka és anyuka. Megtaláltuk a barátommal a pálinkásüveget. Fogadtunk, melyikünk tud többet inni.

A jó barát — mikor 6 rosszul lett — otthagya, hazaszaladt. Másnapra kialudta magát, nem esett baja.

Az újszegedi gyermekkorházban az elmúlt három év alatt több mint 70 mérgezéses kis beteget vettek fel. Nemcsak alkoholt kaparin-tottak meg a gyerekek, de volt, aki mosószert evett, néhány növényvédő szertől kapott mérgezést, másokat a színes gyógyszer-tabletták csábítottak „cukorevéssre”.

Jóskát, Jutkát, Katit meg még hány gyereket — megmentettek.

CSOKIS GYÓGYSZER

— Csak azt vettem észre, hogy délután már öt órakor aludni akart. Mire feleltem volna, hogy korai az még, fogta a kispárnáját és fektült is. De szólni is alig tudott. Sokat szaladgált, elfáradt talán. Azért csak megkérdeztem: fáj valamid, kislány? A homloka nem volt forró. „Nem. Csak sok cukrot ettem” — azt válaszolta. Cukrot? Nem szoktam cukrot adni. Nem tud még fogat mosni, nem curozunk, úgyis olyan romlkonyak a kis fogai. Hol vett cukrot? De ő már aludt. Aztán észrevettem a nyitott fiókot. „Gyógyszer! De melyikből ehetett?” Felkaptam. Kiszaladtam vele az utcára, egy ismerős autós hozott el bennünket. Az anyuka még most is sírva meséli, pedig a kis Andris már túl van az életveszélyen. A gyors segítség megmentette. De milyen sok apró véletlen (vagy nem is

véletlen?) múlik, hogy csak a gyors beavatkozás segít!

— Egyszer csokival bevont gyógyszert szedett a kislányom. Azóta nem győzöm előle a gyógyszert zárni. Csak az maradt meg benne, hogy a szép piros, meg kék vagy zöld draszták biztosan jóízűek. Hiszen gyógyszer.

A gyerek — gyerekek. Nem ismeri fel a veszélyeket, tetteinek következményeit. Nekünk kell óvni őket! S ha mégsem sikerült...

EGŐ INGECSKE

Evekkel ezelőtt volt, de még mindig emlegetik a gyermekklinika azt az öt éves gyermeket, akinek a kis inge beleakadt a kályhaajtóba. Ráncigálta. A tüzes ajtó kinyílt. Szinte ráégett a kicsire az inge.

Gondolom, az olvasó elborzad a történetről, mint magunk is, mikor mesélték. Nem ijesztgetni, bántani akarunk senkit. Csak figyelmeztetni: akad gondatlan szülő, akinek egyedül hagyott gyermeke magára gyűjtja a lakást, de amikor ott vagyunk velük, akkor is lehet baj. Nem elég ott lenni — mindig figyelni kell gyerekeinket.

Minden „szezonnak” megvannak a balesetei. Disznóöléskor a benzines perzselők, a forró hurkalé, lakodalmak idején az elcsent pálinkáspoharak. Télen a forró kályhák. Sokan azt se tudják, mihez kapjanak, ha a gyermek megég. Azonnal le az égett, vagy forrózott bőrről minden ruhát, és vasalt törülközőbe vagy lepedőbe borítani a gyereket. Semmiféle csodakenőcs vagy hintópor ne kerüljön rá, azonnal a kórházba vele!

ELBÁMÉSZKODOTT...

A kenguru erősen gyengében vizsgálta a kicsinyét. De jó is ott neki!

Néhány embergyereknek be kell érnie a csupasz kerékpárvázzal vagy csomagtartóval. Fáj a kis fenéke, elzsibbad a lába, izeg-mozog — és kész a baj. Láttunk már apukát, aki még egy pofont is lekevert hamarjában a leesett gyereknek, s csak aztán nézte meg, mi történt a küllők közé került kicsi lábbal. Izomszakadás — hetek a kórházban, klinikán. „Elbáméskodott a kis buta!” De a kis buta apukája vehetett volna gyermekülést lábtartó vassal és küllővédő hálót a kerékpárra. És milyen sok kerékpáron nincs!

Nekünk kell ügyelni rájuk, kicsinyekre, és sokkal jobban! A gyermek ismerkedik a világgal, mindenre kíváncsi, mindent kipróbál és megkóstol. A gyógyszer, a tisztítószert, a benzint, a rovarölő és a növényvédő szerek, az alkohol, de még a kozmetikai cikkek és cigaretták is, meg a gyufa is zárt fiókba valók. A kulcsot pedig tegyük biztos helyre! Ha már megtörtént a baj — ne kísérletezzünk!

A hánytató őszi módszer — de ha mosóport, evett, az az erőlködéstől habzani kezd, megfulladhat a kicsi. Ugyanaz vonatkozik a benzinnel, a petróleummal, amely mérgező gőzt fejleszt. A tej? Bizonyos rovarirtókat, vagy olímot tartalmazó anyagokat old a gyomorban, így a méreg gyorsabban felszívódik. Orvoshoz, gyorsan orvoshoz a baleset után.

Az alapvető bajon viszont csak mi segíthetünk. Ne hagyjuk őket egyedül, figyeljünk rájuk, tegyük el előlük minden veszedelmes szert. Ne legyünk felelőtlenek!

A legdrágább kincsünk a gyermekünk — úgy is vigyázzunk rá.

Szőke Mária

Örkődés a vizek tisztaságára

Úgy is kérdezzük: miért nem vigyázunk jobban egyik legnagyobb kincsünk, a víz tisztaságára? Gondoljunk arra, hogy ma már mennyi ártalmas vegyiannyal szennyeződik a folyók. Jogos tehát az aggodalom a vizek feltétele iránt. Szerencsére hazánkban korán felismerték a vízügyi szakemberek, hogy a folyók tisztaságát, nemcsak a jelenért, hanem a jövőért is védenünk kell. Nálunk kormányrendelet is örkődik azon, hogy vizeink védettek maradjanak a különféle káros ipari szennyeződésektől.

Világjelenség, hogy a vízkészletek fogyanak. Sok helyen nem találnak már olyan rétegeket, amelyek bőségesen adnának vizet. Számos, vízben szegény országban ma már arra kényszerülnek, hogy a folyókra épített vízművekkel elégítsék ki a lakosság vízzükségletét. Másrészt a mind belterjesebbé váló mezőgazdaság vízellátását is a folyókból biztosítják csatornarendszerek kiépítésével. Hazánkban a hatalmas beruházással épülő kiskörei vízellátást ezt a célt is szolgálja majd.

Három megyére szóló területén az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság nagy apparátussal dolgozó vízminő-

ségi felügyelete éberen örkődik a Körösök, a Maros és a Tisza tisztasága felett. Széles körű társadalmi bázsra épült ez a figyelő szolgálát.

Szeged előtt a Tisza és a Maros körzetében az olajbányászattól eredően — a kétségek ellenére — egyáltalán nem kerül semmiféle szennyeződés a folyókba. Az olajmezőkön erről időben és eredményesen gondoskodtak olyan berendezések építésével, amelyek megakadályozzák az olaj, vagy más szennyező anyagok kijutását a természetes vizekbe. Szennyvízbírságot, mégpedig progresszívítva alapján azok az üzemek, intézmények, térszerek vagy állami gazdaságok fizetnek, amelyek a szigorú rendelet ellenére is szabadon, tisztítás, derítés nélkül bocsátanak ki szennyező vizet csatornába, árkokba. Azokból ugyanis közvetve a folyókba juthat a szennyeződés. Dr. Lábdi Jenő, az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság osztályvezetője arról tájékoztatott, hogy területükön tavaly 76 üzem, gazdaságot bírságoztak meg, amiért a folyókhoz vezető csatornába, befogadóba szennyező vizet eresztettek. A kiszabott bírság összege 8 millió 200 ezer forint.

A szennyezett vizeket kibocsátó üzemeknek, gazdaságoknak egyáltalán nem kellemes illesmiért bírságot fizetni. Első esetben csak az úgynevezett alapbírságot szabják ki rájuk. A továbbiakban azonban, ha szabálytalanság ismétlődik, a progresszívítást alkalmazzák, amely már igen tetemes összegre rúghat. A bírságolás összege érzékenyen érinti az illető üzem, vagy gazdaság termelési eredményeit. Az így kifizetett összeg ugyanis nem számolható el termelési költségnek. Következésképpen a bírságolás érinti a nyereséget, a termelési eredménymutatót stb.

Sajnos, országosan súlyos milliók gyűlnek össze évente a kiszabott szennyvízbírságokból az úgynevezett vízügyi alapra, amelyet kizárólag az Országos Vízügyi Hivatal kezel. A hatalmas összegeket azonban nem tartja meg magának. Abból úgy gazdálkodik, hogy azoknak az üzemeknek juttat belőle jelentős összeget, amelyek úgy döntenek, hogy saját beruházásból is víztisztító berendezéseket építtetnek. Ezzel megkímélik magukat a további progresszív bírságtól, a felesleges „kiadástól”. Szeged nyugati iparkörzetében 11 milliót saját fedezet mellé 3 milliót kértek a vízügyi alapból szennyvíztisztító, szennyvízderítő műre. Kiskundorozmán is éltek ezzel a lehetőséggel: szennyvíztisztításra és csatornázásra 3 és fél millió forintot fordítanak, ugyanakkor 3 millió forintot kértek az Országos Vízügyi Hivatal vízügyi alapjából, hogy a kivitelezés teljes költségét biztosítani tudják.

Íme, a gondoskodás jó példái. A vízügyi alappal élhet minden olyan üzem, amely meg akar szabadulni szennyvízei kibocsátása mellett a mind nagyobb összegekre rúgó bírságtól, amit eddig kiszabtak rá.

Lódi Ferenc

Szamarak helyett traktorok

A Szege-di Rostkikészítő Vállalat 15 kendergyárában korábban csaknem félezer igavonó állat látta el a sok százezer mázsa kender helyi szállítást. A kendergyárak legjellegzetesebb anyagmozgatói a szamarak voltak, a nagyobb üzemekben egész csordát tartottak, nagy számú hajcsárral. Az utóbbi években a gépesítés folyamatosan kiszorította a „fülesek”. Az idén már egyetlen szamarat sem „alkalmaznak”, a hajcsárak jó részét pedig traktorvezetőnek képezték ki. Az üzemekben az állati erővel vontatott járműveket apró, bányamozdonyos szerelvények, s traktorok váltották fel.

Felelőtlenség

Annak csak örülni lehet, hogy a tarjáni lakásépítkezéssel egyidőben rendezett utakat, hisz a forgalom napról napra nő. A város rendezési tervéből tudjuk, hogy a Tarjánba közlekedő buszok számára a Retek utcát is igénybe veszik, ezért fogtak építkezéshez is.

A tervnek és az útépitésnek valóban csak örülni lehet — kisebb lesz a Tápéi soron a balesetveszély, jobban férnek egymástól a járművek. Annál szomorúbb, hogy a Retek utcát — mielőtt építése, betonosítása, aszfaltozása elkészülhetne — újjászülétése előtt tönkre teszik a járművek. Hiába zárják le az utca elejét-végét szabályosan, hiába cserélik ki átlag két-három naponta a behajtási tilalmat jelző lekerítést — az autók, motorok vezetői mit sem törődnek vele. Féltrelelik

a léceket és senkitől sem zavartatva hajtának végig a félig kész úttesten: tönkreteszik a friss betonozást, a csatornatartozékokat. S ebben nincs kivétel a VO-LÁN teherautói vagy a magánkocsik között. Jellemző, hogy az utcában lakó, vagy parkoló autók, motorosok sem kímélik saját útjukat. (Hogy mennyire felelőtlenek a Retek utcával a gépkocsivezetők, jól mutatja a múlt heti példa: a sódert szállító tehervozat — mint ahogy erről lapunkban is beszámoltunk — eltört a víz fővezetékét.)

Az útépités több százezer forintjába kerül a városnak, a gépkocsivezetők „tűrelmetlensége” pedig sok kárt okoz. Jó lenne végre érvényt szerezni a tilalmat hirdető jelzésnek. Nemcsak az ésszerűség, hanem a KRESZ alapján is.

Matkó István

Augusztus 11-től 20-ig:

Őszibarack-, bor- és virágkiállítás

Az idén augusztus 11-től 20-ig rendezik meg a hagyományos szegedi őszibarack-, bor- és virágkiállítást, mégpedig új helyen, a Marx

téren abban a pavilonban, amely előzőleg az ipari vásár céljait szolgálja. A nemzetközi jellegű seregszemle abban is különbözik az eddigiektől, hogy

most tíz napon keresztül tekinthetik meg a látogatók a „Korszerű mezőgazdaság és élelmiszeripar 1972” címet kapott össze-vont bemutatót.

A korábbiaknál lényegesen nagyobb, 1 ezer 140 négyzetméter alapterület áll majd a kiállítók rendelkezésére az új előregyártott elemekből készülő pavilonban.

A szatymazi, a mecsekaljai, a budai dombvidéki, a Ba-

laton környéki nagyüzemi őszibarackosok válogatott termésén kívül jugoszláv és román gazdaságok illatos gyümölcsseit is megtekinthetik az érdeklődők. A virágparadéra pedig magyar, jugoszláv és román vállalatok kívül a pozsonyi kertészeti vállalat ugyancsak elhozta legszebb dísznövényeit. Egyidejűleg a hazai pincegazdaságok és állami gazdaságok

palackozott márkás borokkal szerepelnek.

Három bíráló bizottság — amelyekben külföldi szakemberek is helyet kapnak — dönt majd az értékes díjak, oklevelek odaítéléséről.